

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Departament Ochrony Zabytków
Dyrektor
Jakub Makowski

DOZ-SMOD.654.27.2025.EG
Warszawa, 05 czerwca 2026 r.

w odpowiedzi na petycję z 9 września 2025 r., dotyczącą podjęcia natychmiastowych działań, wraz z władzami samorządowymi Bytomia i władzami województwa śląskiego, mających na celu uratowanie cennego zabytku architektury przemysłowej, jakim jest wieża wyciągowa Szybu Krystyna dawnej Kopalni Szombierki w Bytomiu, a także uznaniu zabytku za pomnik historii, proszę przyjąć następujące wyjaśnienia.

Po przeanalizowaniu zebranego materiału w sprawie, tj.:

- formy ochrony zabytku¹
- dokumentacji przesłanej do MKiDN przez WUOZ w Katowicach z lat 2004 – 2025 (decyzje, pozwolenia, protokoły kontroli, protokoły odbioru prac, zaświadczenia, ekspertyzy, inne),
- opinii Narodowego Instytutu Dziedzictwa, Oddziału Terenowego w Katowicach z 20 marca 2026 r.,
- wizji lokalnej zabytku, która odbyła się 5 marca 2026 r., z udziałem przedstawicieli: Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków, w tym Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Miejskiego Konserwatora Zabytków w Bytomiu, Urzędu Miasta w Bytomiu, w tym z-cy Prezydenta Miasta Bytomia, firmy Multi Polymers Bałdyga Spółka Jawna (kierownika budowy, kierownika projektu),

należy stwierdzić, że wieża wyciągowa szybu Krystyna w Bytomiu jest obiektem nieużytkowanym i nieremontowanym od blisko trzydziestu lat. Pomimo kilku prób zabytek, będąc w posiadaniu kolejnych właścicieli, nie został skutecznie zabezpieczony i przez lata jego stan zachowania sukcesywnie się pogarszał. Wieża wyciągowa szybu wydobywczego

---

¹ Wpis do rejestru zabytków nieruchomości województwa śląskiego pod nr A/134/04 na podstawie decyzji ŚWKZ z dnia 30 grudnia 2004 r., zabytek ujęty jest w Gminnej Ewidencji Zabytków miasta Bytomia (zarządzenie nr 425/18 Prezydenta Bytomia w sprawie przyjęcia gminnej ewidencji zabytków miasta Bytomia) oraz chroniony zapisami Miejsowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego na poprzemysłowych terenach południowej części miasta Bytomia, zwanego planem „Szombierki-Południe” (Uchwała nr XXXVI/485/12 z dnia 30 lipca 2012 r.)

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie www.gov.pl/kultura/bjp w zakładce Polityka przetwarzania danych osobowych.

Identyfikator dokumentu: 2236587.11145403.10505559

Krystyna, obok sąsiedniego zespołu szybu odwadniającego Ewa, stanowi obecnie jedyną naziemną pozostałość po funkcjonującej od 1873 do 1997 roku kopalni Szombierki (dawniej Hohenzollern). Bezpośrednie otoczenie wieży jest obecnie ogrodzone i monitorowane.

W przedmiocie prób uzyskania dofinansowania do prac konserwatorskich zabytku ze środków dotacyjnych MKiDN w latach 2008-2025 r. do programu Ochrona zabytków wpłynęły dwa wnioski, dot. dawnej kopalni węgla kamiennego Szombierki, złożone w 2013 i w 2014 roku przez Armada Development S.A. Jeden wniosek (2013 r.) nosił tytuł: *Bytom, dawna kopalnia węgla kamiennego Szombierki - wieża wyciągowa Szybu Krystyna (1929 r.): prace zabezpieczające dachy boczne*, a drugi (2014 r.): *Bytom, wieża wyciągowa Szybu Krystyna dawnej kopalni węgla kamiennego Szombierki wraz z pozostałością wyposażenia (1929 r.): remont dachów bocznych wieży*. Oba wnioski były poprawne, ale otrzymały zbyt małą liczbę punktów, by dotacja mogła zostać przyznana.

Obecny właściciel, firma Multi Polymers Bałdyga Spółka Jawna, pomimo uzyskania dofinansowania na rewitalizację byłego Szybu Krystyna z Funduszy Europejskich dla Województwa Śląskiego 2021-2027², oraz uzyskania pozwoleń na prowadzenie prac konserwatorskich i robót budowlanych wydanych w lutym 2025 r. przez Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków³ (z terminem ważności do 31.12.2028 r.) nie rozpoczęła prac przy zabytku.

Podczas wizji lokalnej w dn. 5 marca 2026 r. przedstawiciele firmy jako powód przedłużania rozpoczęcia prac (wg harmonogramu miał to być wrzesień 2025 r.), wskazywali m.in. problemy z wyłonieniem wykonawców w postępowaniach przetargowych, oraz fakt uzyskania niekorzystnych wyników badań geotechnicznych, w wyniku których konieczne było zaprojektowanie wzmocnień gruntu i konstrukcji. Według wykonawcy nie dało się wcześniej przewidzieć takiej sytuacji z powodu braku dokumentacji historycznej. Dodatkowo przedstawiciele Inwestora zapewniali, że prace przy wieży wyciągowej Szybu Krystyna rozpoczną się na koniec marca 2026 r. i będą to następujące działania:

- wzmocnienie konstrukcji stalowej wewnątrz obiektu,
- demontaż konstrukcji stalowej zgodnie z pozwoleniem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach i Miejskiego Konserwatora w Bytomiu.

Natomiast do końca 2026 roku przedstawiciele Inwestora zapewnili, że planowane jest zabezpieczenie całego zabytku, w tym remont dachu, odtworzenie zachowawcze elewacji, wymiana całej stolarki okiennej, czyszczenie i zabezpieczenie konstrukcji stalowej.

---

² <https://multipolymers.com/970/projektu-rewitalizacja-bylego-szybu-krystyna-w-celu-utworzenia-wielofunkcyjnego-obiektu-uslugowego/>, dostęp 02.06.2026 r.

³ Pozwolenie nr K/193/2025 z 28.02.2025 r. na prowadzenie prac konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków – zgodnie z programem prac konserwatorskich pt. "Bytom, wieża wyciągowa Szyb Krystyna, kopalnia Szombierki (dawną Hohenzollern), sporządzona przez mgr Aleksandra Harkawego, Pozwolenie nr K/194/2025 z 28.02.2025 r. na prowadzenie robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków – polegających na zmianie sposobu użytkowania, remoncie i rozbudowie wieży wyciągowej byłego Szybu Krystyna wraz z zagospodarowaniem terenu i infrastrukturą techniczną, w celu utworzenia wielofunkcyjnego obiektu Biurowo-usługowego, przy ul. Zabrzańskiej 7 w Bytomiu, na dz. nr 1392/25 oraz 1393/25 z lutego 2025

Niestety prace budowlano-konserwatorskie, zabezpieczające przy zabytku nie rozpoczęły się, oraz zgodnie z informacją uzyskaną od Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na spotkaniu 4 maja br. w WUOZ w Katowicach projektant przedstawił propozycję projektu zamiennego dla adaptacji wieży wyciągowej szybu „Krystyna”, który w najbliższym czasie będzie przedmiotem postępowania w sprawie zmiany decyzji nr K/193/2025 i nr K/194/2025 z dnia 28.02.2025 r.

Odnosnie uznania wieży wyciągowej Szybu Krystyna w Bytomiu za pomnik historii, należy sięgnąć do dokumentu pn. Kryteria i procedury uznawania obiektu za Pomnik Historii⁴ przyjętego przez Radę Ochrony Zabytków w 2005 r. Propozycję objęcia obiektu wyższą formą ochrony – uznanie za Pomnik Historii – wraz z właściwą dokumentacją (według obowiązującego wzoru⁵), zgłaszający składa do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, za pośrednictwem i po zaopiniowaniu przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Uprzejmie informuję, że do Ministerstwa nie wpłynął do tej pory żaden wniosek w tej sprawie, zgodny z wzorem dokumentacji zgłoszenia.

Równocześnie pragnę poinformować, że Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego zwróci się do Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o przeprowadzenie kontroli podejmowanych działań przy zabytku przez obecnego właściciela i skuteczne wyegzekwowanie realizacji wszystkich wcześniejszych nakazów dotyczących zabezpieczenia obiektu.

Z wyrazami szacunku

Jakub Makowski

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Załączniki:

1. Dokumentacja fotograficzna stanu istniejącego, wyk. NID 5 marca 2026 r.

---

⁴ <https://nid.pl/pomniki-historii/>, dostęp 02.06.2026 r.

⁵ <https://nid.pl/wp-content/uploads/2024/02/Wzor-dokumentacji-zgloszenia-aktualizacja-05.02.2024.pdf>, dostęp 02.06.2026 r.